

**GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN — GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION
GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN**

VLAAMSE GEMEENSCHAP — COMMUNAUTE FLAMANDE

MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

N. 94 — 1349

23 MAART 1994

Decreet betreffende het georganiseerd vrijwilligerswerk in de welzijns- en gezondheidssector (1)

De Vlaamse Raad heeft aangenomen en Wij, Regering, bekrachtigen hetgeen volgt :

HOOFDSTUK I. — Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in de artikelen 127 tot 129 van de Grondwet.

Art. 2. Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder :

1° **vrijwilligerswerk** : activiteiten, behalve bestuursfuncties, die zich onderscheiden van en/of complementair zijn aan activiteiten die gewoonlijk door professionelen worden verricht en die in een gestructureerd verband, niet verplicht en onbezoldigd worden uitgevoerd door natuurlijke personen die zich inzetten voor het welzijn en de gezondheid van individuen of groepen;

2° **vrijwilliger** : een natuurlijke persoon die een activiteit als bedoeld in 1°, uitoefent of zich ertoe verbindt die uit te oefenen;

3° **autonoom vrijwilligerswerk** : vrijwilligerswerk dat wordt uitgeoefend in het kader van een gestructureerd verband dat zijn doelstelling uitsluitend of hoofdzakelijk met behulp van vrijwilligers nastreeft;

4° **ingebouwd vrijwilligerswerk** : vrijwilligerswerk dat wordt georganiseerd en uitgevoerd binnen het kader van een voorziening die haar doelstelling hoofdzakelijk met beroepskrachten nastreeft;

5° **vrijwilligersorganisatie** : een vereniging die autonoom vrijwilligerswerk organiseert;

6° **de Regering** : de Vlaamse Regering.

Art. 3. Het werk als vrijwilliger, bedoeld in het kader van dit decreet, is onverenigbaar met een gelijkaardige activiteit in professioneel verband in dezelfde werksituatie.

HOOFDSTUK II. — Autonoom vrijwilligerswerk

Afdeling 1. — Erkennung van vrijwilligersorganisaties

Art. 4. vrijwilligersorganisaties die actief zijn op het domein van de welzijns- en gezondheidssector zoals bedoeld in artikel 5, § 1 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en die voldoen aan de in deze afdeling bepaalde voorwaarden, worden door de Regering erkend.

Art. 5. De vrijwilligersorganisatie is opgericht, hetzij in de vorm van een rechtspersoon die geen winst nastreeft, hetzij als een specifiek initiatief van een ondergeschikt bestuur. De organisatie van het vrijwilligerswerk dient haar enige of hoofdzakelijke doelstelling te zijn.

Art. 6. De vrijwilligersorganisatie zorgt, overeenkomstig de wijze door de Regering bepaald, voor :

1° de recrutering en het onthaal van vrijwilligers;

2° de opleiding en de vorming van vrijwilligers.

Voor de activiteiten, bedoeld in het eerste lid, en voor de administratieve ondersteuning van het vrijwilligerswerk kan de organisatie een beroep doen op bezoldigd personeel.

Art. 7. Voor de vrijwilliger met zijn actieve inzet begint, wordt er een afsprakennota opgesteld, die de waarde heeft van een herenakkoord. De afsprakennota wordt door de vrijwilligersorganisatie en de vrijwilliger ondertekend. De vrijwilliger krijgt er één exemplaar van.

De afsprakennota vermeldt minstens :

1° de tijdsbesteding van de vrijwilliger;

2° de frequentie, de aard en de omvang van de activiteiten;

3° de omgeving waarin de activiteiten plaatsvinden;

4° de wijze van inspraak van de vrijwilliger in de organisatie;

5° de beëindiging van het contract als de afspraken niet worden nageleefd;

6° de opleiding en de vorming, bedoeld in artikel 6, eerste lid, 2°;

7° de aansprakelijkheid van en voor de vrijwilliger en de verzekering, bedoeld in artikel 9°;

8° de onkostenvergoeding, bedoeld in artikel 10;

9° de organisatie van regelmatige ontmoetingen tussen de vrijwilligers;

10° de beschikbaarheid van de organisatie voor de vrijwilligers;

11° de bemiddeling bij spanningen of conflicten die verband houden met de uitvoering van de activiteiten;

12° het onderschrijven door de vrijwilliger van de doelstellingen van de organisatie;

13° de eerbiediging door de vrijwilliger van de filosofische, politieke en religieuze overtuiging van de hulpvrager.

Art. 8. De vrijwilligersorganisatie overlegt regelmatig met personen die beroepsmatig werkzaam zijn binnen hetzelfde werkveld als de vrijwilligers, of neemt deel aan zulk overleg.

Zij ziet erop toe dat de vrijwilligers inspraak krijgen in de concrete situatie waar ze zijn ingeschakeld, en dat de daartoe geschikte structuren voorhanden zijn.

Art. 9. De vrijwilligersorganisatie gaat een verzekering aan voor :

1° de burgerlijke aansprakelijkheid van de organisatie;

(1) *Zitting 1993-1994.*

Stukken. — Ontwerp van decreet : 449, nr. 1. Amendementen : 449, nrs. 2 en 3. Verslag : 449, nr. 4.

Handelingen. — Bespreking en aanneming. Vergaderingen van 10 maart 1994.

2° de burgerlijke aansprakelijkheid van elke vrijwilliger voor schade, toegebracht aan de organisatie, aan de hulpvrager, aan andere vrijwilligers of aan derden tijdens de uitvoering van de activiteiten of op de weg naar en van de activiteiten;

3° de lichamelijke en materiële schade, geleden door vrijwilligers bij ongevallen tijdens de uitvoering van de activiteiten of op de weg naar en van de activiteiten.

De Regering stelt de nadere regels betreffende de verzekering vast.

Art. 10. De vrijwilligers kunnen alleen van de vrijwilligersorganisatie een onkostenvergoeding krijgen en dan nog uitsluitend op basis van door hen overgelegde onkostenstaten en in verhouding tot de uitgevoerde activiteiten. Zij kan geenszins de vorm aannemen van een vergoeding voor geleverde prestaties of van een bezoldiging.

De in het eerste lid bedoelde onkostenvergoeding kan verschuldigd zijn door de hulpvrager, die daarvan, vóór iedere prestatie, in kennis wordt gesteld.

Art. 11. De Regering verleent enkel een erkenning aan vrijwilligersorganisaties die een werking gedurende ten minste één jaar aantonen.

Art. 12. § 1. De Regering bepaalt de wijze waarop de erkenning wordt verleend, alsook de wijze waarop ze wordt ingetrokken, als blijkt dat de vrijwilligersorganisatie niet meer voldoet aan de voorwaarde, voorzien in artikel 3 of gesteld in of krachtens deze afdeling.

§ 2. De aanvraag tot erkenning dient in elk geval schriftelijk te gebeuren en dient minstens volgende elementen te omvatten :

1° de statuten van de organisatie of het besluit tot inrichten van het initiatief;

2° een lijst van de leden van de raad van beheer van de organisatie of de lijst van de verantwoordelijken voor het initiatief;

3° het huishoudelijk reglement van de organisatie of de reglementaire bepalingen in verband met het initiatief waarin de criteria voor de recruitering of de uitsluiting van vrijwilligers omschreven zijn;

4° een activiteitenverslag over de werking gedurende een periode van een jaar voorafgaand aan de datum van aanvraag tot erkenning.

Afdeling 2. — Subsidiëring van vrijwilligersorganisaties

Art. 13. § 1. Binnen de perken van de begrotingskredieten kunnen overeenkomstig afdeling 1 erkende vrijwilligersorganisaties een subsidie krijgen in het kader van een tussen hen en de Regering gesloten overeenkomst.

Deze overeenkomst vermeldt :

1° de activiteiten die de vrijwilligersorganisatie zal ontplooiën, waaronder eventueel activiteiten, gericht op de steun en de promotie van nieuwe initiatieven van experimentele aard;

2° de duur van de overeenkomst;

3° het aantal vrijwilligers waarop binnen het kader van de overeenkomst een beroep kan worden gedaan, en eventueel de formatie van het ondersteuningspersoneel;

4° de noodzakelijke voorwaarden om de continuïteit van de in 1° bedoelde activiteit te verzekeren;

5° het bedrag en de wijze van uitbetaling van de verleende subsidie;

6° de andere financieringsmiddelen waarover de organisatie beschikt voor de ontplooiing van de in 1° bedoelde activiteiten;

7° de wijze waarop wordt bewezen dat de verleende subsidie voor haar doel werd aangewend;

8° de wijze van rapportering over de ontplooiide activiteiten.

§ 2. De Regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de elementen van de overeenkomst, bedoeld in § 1.

Art. 14. De krachtens artikel 13, § 1, toegekende subsidie wordt door de vrijwilligersorganisatie bij voorrang aangewend om de werkingskosten van de organisatie te dekken en de premie te betalen voor de verzekering, bedoeld in artikel 9.

De subsidie wordt in geen geval toegekend indien voor de in artikel 13, § 1, tweede lid, 1°, bedoelde activiteiten reeds subsidies worden verleend met toepassing van enige andere wettelijke, decretaal of verordenende bepaling.

HOOFDSTUK III. — Ingebouwd vrijwilligerswerk

Art. 15. Het ingebouwde vrijwilligerswerk kan binnen de perken van de begrotingskredieten en op de door de Regering bepaalde wijze worden gesubsidieerd in het kader van de subsidiënormen betreffende de voorzieningen waarin het werk wordt uitgevoerd.

Ten aanzien van de vrijwilligers in het ingebouwde vrijwilligerswerk worden afspraken gemaakt omtrent de aangelegenheden, vermeld in artikel 7 van dit decreet.

Er wordt in elk geval een verzekering aangegaan overeenkomstig artikel 9 van dit decreet.

HOOFDSTUK IV. — Toezicht

Art. 16. Ambtenaren van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, daartoe aangewezen door de Regering, zullen toezicht houden op de naleving van de erkenningsvoorwaarden en op de aanwending van de subsidies.

HOOFDSTUK V. — Opheffings- en slotbepalingen

Art. 17. Artikel 16 van het decreet van 24 juli 1991 betreffende het algemeen welzijnswerk wordt opgeheven.

Art. 18. De Regering bepaalt de datum waarop dit decreet in werking treedt.

Kondigen dit decreet af, bevelen dat het in het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt.

Brussel, 23 maart 1994.

De minister-president van de Vlaamse regering,

L. VAN DEN BRANDE

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting,
Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin,

Mevr. W. DEMEESTER-DE MEYER

TRADUCTION

MINISTÈRE DE LA COMMUNAUTE FLAMANDE

F. 94 — 1349

23 MARS 1994

Décret relatif au bénévolat organisé dans le secteur de l'aide sociale et de la santé (1)

Le Conseil flamand a adopté et Nous, Gouvernement, sanctionnons ce qui suit :

CHAPITRE Ier. — Généralités

Article 1er. Le présent décret règle une matière telle que visée aux articles 127 à 129 de la Constitution.

Art. 2. Pour l'application du présent décret on entend par :

1° bénévolat : les activités, à l'exclusion des fonctions administratives, qui se distinguent des et/ou qui sont complémentaires aux activités exercées généralement par des professionnels, et qui sont exercées librement et bénévolement dans le cadre d'une structure par des personnes physiques qui se consacrent au bien-être et à la santé des individus ou groupes;

2° bénévole : une personne physique exerçant une activité visée au 1° ou qui s'engage à l'exercer;

3° bénévolat autonome : le bénévolat exercé dans le cadre d'une structure qui poursuit ses objectifs exclusivement ou principalement à l'aide de bénévoles;

4° bénévolat intégré : le bénévolat intégré et exercé dans le cadre d'une structure qui poursuit ses objectifs principalement à l'aide de professionnels;

5° organisation bénévole : une association organisant de manière autonome le bénévolat;

6° le Gouvernement : le Gouvernement flamand.

Art. 3. Le statut du bénévole visé dans le cadre du présent décret, est incompatible avec une activité professionnelle similaire exercée dans les mêmes conditions de travail.

CHAPITRE II. — Bénévolat autonome

Section 1re. — Agrément des organisations bénévoles

Art. 4. Les organisations bénévoles œuvrant dans le secteur de l'aide sociale et de la santé visé à l'article 5, § 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles et qui répondent aux conditions prévues par la présente section, sont agréées par le Gouvernement.

Art. 5. L'organisation bénévole est créée, soit sous la forme d'une personne morale sans but lucratif soit comme une initiative spécifique d'un pouvoir subordonné. L'organisation du bénévolat sera son seul ou principal objectif.

Art. 6. L'organisation bénévole s'occupe suivant les modalités arrêtées par le Gouvernement :

1° du recrutement et de l'accueil des bénévoles;

2° de l'instruction et de la formation des bénévoles.

Art. 7. Avant que le bénévole ne s'engage activement, il est rédigé un arrangement qui a la valeur d'un gentlemen's agreement. L'arrangement est signé par l'organisation et le bénévole. Un exemplaire est remis au bénévole.

L'arrangement mentionne au moins :

1° l'horaire du bénévole;

2° la fréquence, la nature et l'importance des activités;

3° le milieu dans lequel les activités auront lieu;

4° les modalités de la participation du bénévole dans l'organisation;

5° la cessation du contrat si les arrangements n'ont pas été respectés;

6° l'instruction et la formation visées à l'article 6, premier alinéa, 2°;

7° la responsabilité dans le chef du bénévole et l'assurance visée à l'article 9;

8° l'indemnité visée à l'article 10;

9° l'organisation de rencontres régulières entre les bénévoles;

10° la disponibilité de l'organisation vis-à-vis des bénévoles;

11° la médiation en cas de tensions ou de conflits découlant de l'exercice des activités;

12° la souscription par le bénévole des objectifs de l'organisation;

13° le respect du bénévole des convictions philosophiques, politiques et religieuses du demandeur d'aide.

Art. 8. L'organisation bénévole consulte régulièrement les professionnels qui sont actifs dans le même domaine que les bénévoles ou elle prend part à une telle concertation.

Elle veille à ce que soit garantie la participation des bénévoles dans la situation concrète où ils sont insérés et que les structures appropriées soient disponibles.

Art. 9. L'organisation bénévole contracte une assurance pour :

1° la responsabilité civile de l'organisation;

2° la responsabilité civile de chaque bénévole pour les dommages qu'ont subis l'organisation, le demandeur d'aide, d'autres bénévoles ou des tiers pendant l'exercice des activités ou au cours des déplacements effectués dans le cadre des activités.

Le Gouvernement fixe les modalités de l'assurance.

(1) Session 1993-1994.

Documents. — Projet de décret : 449, n° 1. Amendements : 449, n°s 2 et 3. Rapport : 449, n° 4.

Annales. — Discussion et adoption. Séances du 10 mars 1994.

Art. 10. Les bénévoles bénéficient seulement d'une indemnité octroyée par l'organisation bénévole sur la base exclusive des états de frais produits et en proportion des activités exercées. Elle ne peut aucunement prendre la forme d'une indemnité pour prestations fournies ou d'une rémunération.

L'indemnité visée au premier alinéa peut être portée en compte du demandeur d'aide qui en est informée avant chaque prestation fournie.

Art. 11. Le Gouvernement n'accorde l'agrément qu'à des organisations bénévoles qui justifient des activités exercées pendant au moins un an.

Art. 12. § 1er. Le Gouvernement fixe les modalités de l'octroi et du retrait de l'agrément s'il appert que l'organisation bénévole ne répond plus aux conditions prévues à l'article 3 ou fixées dans ou en vertu de la présente section.

§ 2. La demande d'agrément se fera en tout cas par écrit et comprendra au moins les éléments suivants :

- 1° les statuts de l'organisation ou l'arrêté créant l'initiative;
- 2° une liste des membres du conseil d'administration de l'organisation ou la liste des responsables de l'initiative;
- 3° le règlement intérieur de l'organisation ou les dispositions réglementaires portant sur l'initiative définissant les critères de recrutement ou d'exclusion de bénévoles;
- 4° un rapport d'activité portant sur l'année précédant la date d'agrément.

Section 2. — Octroi de subventions aux organisations bénévoles

Art. 13. § 1er. Dans les limites des crédits budgétaires les organisations bénévoles agréées conformément à la section 1re peuvent bénéficier d'une subvention dans le cadre d'une convention conclue entre elles et le Gouvernement.

Cette convention comporte :

- 1° les activités que déploiera l'organisation bénévole parmi lesquelles, le cas échéant, des activités visant le soutien et la promotion de nouvelles initiatives de nature expérimentale;
- 2° la durée de la convention;
- 3° le nombre de bénévoles auxquels peut être fait appel dans le cadre de la convention et, le cas échéant, le cadre du personnel auxiliaire;
- 4° les conditions nécessaires pour assurer la continuité des activités visées au 1°;
- 5° le montant et le mode de paiement de la subvention octroyée;
- 6° les autres moyens de financement dont dispose l'organisation pour le déploiement des activités visées au 1°;
- 7° les modalités de la preuve à fournir concernant l'affectation adéquate de la subvention octroyée;
- 8° les modalités du rapport portant sur les activités déployées.

§ 2. Le Gouvernement peut arrêter les règles complémentaires concernant les éléments que doit contenir la convention visée au § 1er.

Art. 14. L'organisation bénévole utilisera la subvention octroyée en vertu de l'article 13, § 1er, en priorité, pour couvrir ses frais de fonctionnement et pour la prime d'assurance visée à l'article 9.

La subvention n'est octroyée en aucun cas si les activités visées à l'article 13, § 1er, deuxième alinéa, 1°, bénéficiaient déjà de subventions en vertu d'autres dispositions légales, décrétales ou réglementaires.

CHAPITRE III. — Bénévolat intégré

Art. 15. Dans les limites des crédits budgétaires et suivant les modalités arrêtées par le Gouvernement, le bénévolat intégré peut être subventionné dans le cadre des critères d'octroi de subventions applicables aux structures au sein desquelles les activités sont déployées.

Des arrangements sont conclus avec les bénévoles du bénévolat intégré en matière des questions prévues à l'article 7 du présent décret.

Il est contracté en tout cas une assurance conformément à l'article 9 du présent décret.

CHAPITRE IV. — Contrôle

Art. 16. Les fonctionnaires du Ministère de la Communauté flamande désignés à cet effet par le Gouvernement, veilleront au respect des conditions d'agrément et à l'affectation des subventions.

CHAPITRE V. — Dispositions abrogatoires et finales

Art. 17. L'article 16 du décret du 24 juillet 1991 relatif à l'aide sociale générale est abrogé.

Art. 18. Le Gouvernement fixe la date de publication du présent arrêté.

Promulguons le présent décret, ordonnons qu'il soit publié au *Moniteur belge*.

Bruxelles, le 23 mars 1994.

Le Ministre-Président du Gouvernement flamand,
L. VAN DEN BRANDE

Le Ministre flamand des Finances et du Budget, des Etablissements de Santé,
de l'Aide sociale et de la Famille,
Mme W. DEMEESTER-DE MEYER